

Spoznajno mapiranje gradova

Nije neka novost kad kažemo kako su brendovi zavlitali svijetom, bez obzira je li riječ o automobilima, visokoj modi ili osvježavajućim napitcima. Popularni brendovi nam služe poput svjetionika u moru ponude, poručujući kako ćemo – zahvaljujući njima – uštedjeti te postati privlačniji, poželjniji i napredniji. Oni jako dobro znaju da nije dovoljno nuditi samo kvalitetu, već je nužno stalno privlačiti pozornost, šarmirati i osvajati potrošače, korisnike ili pak posjetitelje, te se izdizati iz gomile sličnih. Sama riječ »brand« potiče iz rječnika drevnih plemena sa sjevera i znači »žigosati«.

To što se događa s proizvodima, sve se više događa i s gradovima, koji se također žele izdici iz prosječnosti i postati brendovi. Vodeći svjetski gradovi ne troše više milijune samo za komunalnu infrastrukturu, političke projekte i nove građevine, već sve više ulažu i u promociju, odnose s javnošću i brendiranje.

Da bi mogli uopće razgovarati o brendiranju grada ili pak destinacije potrebno se vratiti na početak i razumjeti značaj određivanje uporišta identiteta i prepoznatljivih repera na identitetskoj mapi grada, na kojima se može kreirati imidž a dugoročno i brend.

... jer grad na govori svoju prošlost, sadrži je kao crte na dlanovima, ispisanu duž rubova ulica, na prozorskim rešetkama, stubišnim rukohvatima,.. a svaki je isječak i sam izbrazdan ogrebotinama, urezima, utorima... piše Italo Kalvino u svojoj knjizi Izgubljeni gradovi.

U knjizi koja je pred nama predstavljena je regionalna ruta „Susret kultura“ i spaja gradove Sarajevo, Novi Sad i Kotor. Knjiga je nastala kao finalni proizvod projekta “Strengthening of WB Identity by Exploiting Cultural Cross-roads to Brand New Tourist Destinations (SeeCulture).” koje je pokrenuto od strane Sarajevo susret kultura i u suradnji sa Muzejom Sarajeva, Departmanom za geografiju, turizam i hotelijerstvo, Prirodno-matematičkim fakultetom, Univerzitetom u Novom Sadu, Pokrajinskim zavodom za zaštitu spomenika kulture, i Turističkom organizacijom Kotor.

Sa aspekta gradova predstavljenih u ovoj knjizi izdvojeni građevinski i urbanistički historijski objekti i artefakti predstavljaju reperi kulturno historijskog identiteta, predstavljaju svojevrsno označavanje grada kao skupa svih očekivanja, misli, razmišljanja, saznanja, osjećaja i asocijacija koje mi „nosimo“ u našim glavama o nekoj državi, gradu ili regiji. Fredric Jameson u svojim analizama suvremenih kulturnih trendova često ističe prednosti kognitivnog mapiranja grada (spoznajne kartografije). Ta kognitivna mapa nije mimetička, i ne bazira se na oponašanju i odražavanju realnosti, ona je direktno vezana za naš doživljaj nekog prostora ili događaja. Ovakav pristup omogućava da svi mi ucrtavamo naš vlastiti individualni društveni odnos spram lokalne, nacionalne i internacionalne zbilje. Stoga je neosporno da mi skoro svakodnevno svjedočimo i učestvujemo u stvaranju novih tačaka spoznajne kartografije.

Stoga ova knjiga, nastala na osnovama projekta „Susret kultura“, predstavlja jedan novi pristup u neprocjenjiv doprinos promociji gradova u kojima su se susrele različite kulture i nepovratno obilježile, tj „Brendirale“, tri odabrana grada, dokazujući da nas susret sa drugim i drugačijim uistinu oplemenjuje i obogaćuje.

„S gradovima, regijama i državama je kao i sa snovima: sve što je zamislivo, može se sanjati, no i najne očekovaniji san predstavlja rebus koji skriva želju, ili pak njezino naličje, strah, nit njihova govora je tajna, pravila su im besmislena, a svaka stvar skriva neku drugu. govori Marko Polo Kublaj Kanu u knjizi Nevidljivi gradovi i nastavlja: „Grad je ponovljiv, ponavlja se da bi se nešto utisnulo u sjećanje, Sjećanje je ponovljivo, ponavlja znakove da bi Grad počeo postojati.“

U skladu sa gore navedenim riječima, autori ove knjige, uz ponavljanje i naglašavanje vrijednosti i kulturno historijskog značaja određenih, već dobro znanih kulturno historijskih objekata, stavljenih u jedan novi kontekst susreta kultura, ponudili su nam jednu od mogućih percepcija Sarajeva, Novog Sada i Kotoru.

Drugim riječima obilježene su tačke susreta kultura, koje su uistinu dobro poznati kulturno historijski građevinski i urbanistički objekti, ali sada stavljeni u meta kontekst susreta kultura su postale nove kognitivne tačka, tj prepoznatljivi reperi na identitetskoj mapi grada. Ova nove percepcija je nastala kao produkt individualnog iskustva autora projekta i apstraktnog znanja, a kreativno utemeljena na vizualnoj i mentalnoj percepciji grada.

Na ovaj način je omogućeno da predstavljeni kulturno historijski građevinski i urbanistički objekti na regionalnoj ruti „Susret kultura” u sva tri grada predstavljaju ukupnost asocijacija i očekivanja koja mogu da se vežu u svijesti posjetitelja i omoguće da se predstavljene vrijednosti multipliciraju, u skladu sa preferencijama čitalaca i kasnijih posjetitelja. Na ovaj način reperi kulturno historijskog identiteta su nanovo obilježeni i otvaraju daljnje prostore simboličkog promišljanja grada, što će u konačnici omogućiti da se proces kreiranja ruta „Susret kultura” nastavi u neslučenim pravcima.

Detaljnim opisima predstavljenih objekata, kao i definiranjem konteksta kulturno historijskog nasljeđa stvoreni su preduslovi za kreiranje i pričanje neograničenog broja priča koje će omogućiti uspostavljenje emocionalnog odnosa između posjetitelja svakog od predstavljenih gradova kao i pojedinačnih objekata.

Htjeli mi to ili ne obilježena regionalna ruta „susreta kultura“ kao i predstavljeni kulturno historijski reperi susreta kultura živjet će svoj život. Uz pomoć suvremenih tehnologija i virtualnih, socijalnih mreža biće moguće obezbjediti da kreirana ruta „Susret kultura” svijetli na identitetskoj mapi i utiče na definiranje odluke o putovanju budućih čitalaca. Jer ne zaboravimo da priča o mapiranju direktno je vezana za savremenu turističku imaginaciju. Imaginarno putovanje po mapi oduvijek je prethodilo onom realnom, stoga danas mapiranje predstavlja nevjerovatan turistički resurs posebno za tip mlađih, obrazovanih gostiju koje sve više, posljednjih nekoliko godina, imamo prilike vidjeti u Sarajevu, Novom Sadu i Kotoru.

Značajno je naglasiti da knjiga u kojoj je predstavljena regionalna ruta „Susret kultura” ne samo da će biti odličan vodič budućim gostima Sarajeva, Novog sada i Kotoru, već će u budućnosti biti nezaobilazan priručnik agencijama kao i svim profesionalnim vodičima za kreiranje turističkih ruta. S obzirom da trend kulturološkog turizma čvrsto raste, gradovi predstavljeni i spojeni u regionalnoj ruti susreta kultura imaju mogućnost i priliku da naglase svoju vlastitu kulturnu ponudu s ciljem samopromocije.

U Sarajevu, Nazif Hasanbegović mr.sci
16.04.2019.